

Bruselj, 5.4.2017
COM(2017) 160 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Tretje letno poročilo o izvajanju dela IV Sporazuma o pridružitvi med Evropsko unijo
in njenimi državami članicami na eni strani ter Srednjo Ameriko na drugi strani**

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Tretje letno poročilo o izvajanju dela IV Sporazuma o pridružitvi med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Srednjo Ameriko na drugi strani

1. Uvod

V letu 2016 se je steber o trgovini (del IV) Sporazuma o pridružitvi med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Srednjo Ameriko na drugi strani (pridružitveni sporazum med EU in Srednjo Ameriko, v nadaljnjem besedilu: Sporazum)¹ izvajal že tretje leto. V skladu s členom 13 Uredbe (EU) št. 20/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. januarja 2013 o izvajanju dvostranske zaščitne klavzule in stabilizacijskega mehanizma za banane iz Sporazuma o pridružitvi med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Srednjo Ameriko na drugi strani² (v nadaljnjem besedilu: Uredba) Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži letno poročilo. To poročilo je bilo pripravljeno v skladu z navedeno zahtevo.

2. SPLOŠNA OCENA: RAZVOJ TRGOVINE

2.1 Metodologija

V skladu z metodologijo, uporabljeno v preteklih poročilih o izvajanju Sporazuma³, se uvoz v EU izračuna na podlagi podatkov Eurostata, ki so bili pridobljeni oktobra 2016, medtem ko izvoz iz EU v Srednjo Ameriko temelji na statističnih podatkih Srednje Amerike. Ker so statistični podatki Srednje Amerike izraženi v ameriških dolarjih, so bili pretvorjeni v eure po letnem menjalnem tečaju, ki ga uporablja Eurostat⁴.

Seveda so nihanje trgovinskih tokov povzročili različni dejavniki in razlogov zanj ni mogoče pripisati le obstoju ali ravni napredka pri izvajanju Sporazuma.

2.2 Razvoj trgovinskih tokov s Srednjo Ameriko na splošno (blago)

Na podlagi statističnih podatkov, ki jih je predložil Sekretariat za gospodarsko povezovanje Srednje Amerike (SIECA), so se na eni strani med letoma 2014 in 2015 trgovinski tokovi med srednjeameriškiimi državami in preostalim svetom zmanjšali za 6 %. Na drugi strani pa so se v istem obdobju trgovinski tokovi EU s preostalim svetom povečali za 3,6 % (Eurostat). V okviru tega splošnejšega vzorca se je dvostranska trgovina med EU in Srednjo Ameriko izkazala za razmeroma odporno, saj so se celotni trgovinski tokovi med tema regijama zmanjšali le zmerno (za 0,7 %) na 10,5 milijarde EUR. Trgovinska bilanca EU s Srednjo Ameriko je bila v letu 2015 pozitivna in je znašala 162 milijonov EUR (po primanjkljaju v višini 853 milijonov EUR v predhodnem letu).

¹ UL L 346, 15.12.2012, str. 3.

² UL L 17, 19.1.2013, str. 13.

³ COM(2016) 73 final.

⁴ Povprečni menjalni tečaj EUR/USD je v letu 2013 znašal 1,3281, v letu 2014 1,3285, v letu 2015 pa 1,1095.

**Trgovinski tok med EU in Srednjo Ameriko ter letna rast
(v milijonih EUR – 2015)**

Država	Izvoz iz EU (*)		Uvoz v EU (**)		Trgovinski tok skupaj	
Kostarika	1 312	23,1 %	2 250	−40,4 %	3 562	−35 %
Gvatemala	1 194	22,3 %	865	25 %	2 059	23,3 %
Honduras	592	29,1 %	1 015	20,5 %	1 606	24 %
Nikaragva	379	54,2 %	326	14,5 %	705	32 %
Panama	1 278	8,2 %	555	26,1 %	1 833	13 %
Salvador	603	29,8 %	195	5,5 %	798	23 %
SKUPAJ	5 358	22 %	5 196	−16,8 %	10 526	−0,7 %

* Podatki o izvozu temeljijo na statističnih podatkih, ki jih sporoči vsaka država v regiji.

** Podatki o uvozu temeljijo na podatkih Eurostata.

Vir: Eurostat in SIECA.

Po regionalnih statističnih podatkih Srednje Amerike se je v letu 2015 izvoz iz EU v Srednjo Ameriko na splošno povečal za 22 %, vrednost uvoza v EU iz Srednje Amerike pa se je zmanjšala za 16,8 %. Vendar je treba upoštevati splošne pozitivne trende v trgovinskih tokovih med EU in posameznimi srednjeameriškimi državami z izjemo Kostarike, saj se je vrednost trgovine s to državo zmanjšala s 3,77 milijarde EUR na 2,25 milijarde EUR zaradi praktičnega prenehanja izvoza pisarniške in telekomunikacijske opreme, ki jo proizvaja veliko multinacionalno podjetje za IKT v državi.

Že drugo leto zapored je selitev nekdanjega velikega izvoznika komponent informacijske tehnologije v jugovzhodno Azijo zelo negativno vplivala na skupno vrednost izvoza iz te države v EU. Uvoz pisarniške in telekomunikacijske opreme iz Kostarike v EU se je v letu 2015 zmanjšal za skoraj 94 %. Skupni izvoz opreme informacijske tehnologije se je zmanjšal z 2 372 milijonov v letu 2013 na zgolj 147 milijonov v letu 2015.

	2013	2014	2015	% spremembe 2013–2015
Pisarniška in telekomunikacijska oprema	2 372	1 925	147	−93,8 %

Razčlenitev uvoza iz Srednje Amerike v EU in njegov letni razvoj (v milijonih EUR)

Vir: Eurostat in Generalni direktorat za trgovino (GD za trgovino).

Na splošno sta se v tretjem letu izvajanja Sporazuma, če se ne upošteva precejšnje zmanjšanje izvoza komponent informacijske tehnologije iz Kostarike, izvoz iz EU v vsako od šestih držav v regiji in uvoz iz njih v EU povečala za več kot 20 % pri osmih od 12 možnih kombinacij izvoza/uvoza. To se je odražalo v skupnih trgovinskih tokovih, ki so se v štirih od šestih držav

povečali za več kot 20 % (v peti državi pa za več kot 10 %). Kostarika je bila v letu 2016 še vedno izjema zaradi posebnih in notranjih razlogov, ki se v prihodnjih letih najverjetneje ne bodo nadaljevali.

Izvoz iz Srednje Amerike v EU je še vedno osredotočen na nekaj ključnih izvoznih izdelkov, čeprav se je po podatkih SIECA⁵ število izdelkov, izvoženih v EU, v letu 2015 povečalo za 5,3 % v primerjavi s predhodnim letom. Zdaj se izvažata 1 615 izdelkov (šestmestne tarifne postavke HS za Srednjo Ameriko).

V nadaljevanju so navedeni glavni uvozni sektorji v Srednji Ameriki (po oddelku HS) v letu 2015, in sicer sektor rastlinskih proizvodov (51 %), sektor živil, pijač in tobaka (11,1 %) ter sektor optičnih in fotografskih instrumentov (8,1 %). Glavni izvozni sektorji EU v regijo so bili sektorji strojev in naprav (23,8 %), izdelkov kemične ali povezane industrije (22,6 %) in opreme za prevoz (14,3 %).

Glavne namembne države **izvoza iz EU v Srednjo Ameriko** v letu 2015 so bile Kostarika (25 %) ter Panama in Gvatemala (24 % oziroma 22 %). Večino izvoženih izdelkov so v letu 2015 sestavljali farmacevtski izdelki (11 % izvoza iz EU), sledila pa so jim motorna vozila (7 %) in izdelki iz jekla (5 %).

Obenem se je v letu 2015 bistveno povečal izvoz naslednjih srednjeameriških izdelkov⁶:

- Uvoz **optičnih in fotografskih instrumentov** (HS 90) v EU se je povečal za 46 % z 284,8 milijona EUR na 417 milijonov EUR.
- Uvoz **medicinskih pripomočkov** v EU se je povečal za 32 % (s 194 milijonov EUR na 257 milijonov EUR).
- Uvoz **kave** se je povečal za 33 % (s 702 milijonov EUR na 935 milijonov EUR). Regija je premagala izgube, ki so nastale zaradi epidemije rje kavovca, ki je v letu 2014 zelo prizadela proizvodnjo kave v Srednji Ameriki in njen izvoz.

Gvatemala je povečala svoj izvoz v EU s 691 milijonov EUR v letu 2014 na 865 milijonov EUR v letu 2015. Precej se je povečal izvoz naslednjega blaga: izvoz užitnega sadja in oreškov (HS 08) se je povečal na 70 milijonov EUR (več kot 130-odstotna rast), izvoz mineralnih rud (HS 26) na 69,2 milijona EUR (168-odstotna rast), izvoz užitnih vrtnin (HS 07) pa na 50,3 milijona EUR (30-odstotna rast).

Delež trgovinskih tokov se je najbolj povečal v Nikaragvi (32 % leta 2015). Za to dinamiko je značilno veliko povečanje izvoza iz EU v državo (54-odstotno povečanje) in pa tudi uvoza v EU, ki se je povečal za 14,5 %, tj. z 285 milijonov EUR na 326,5 milijona EUR. Povečanje izvoza iz EU v Nikaragvo je bilo zlasti veliko pri naslednjih postavkah: izvoz električnih strojev (HS 85) se je povečal za 141 % na 87 milijonov EUR, izvoz znamk in tiskanih knjig (HS 49) za 202 % na 11 milijonov EUR, izvoz kavčuka (HS 40) pa za 63 %. Podobno se je precej povečal uvoz iz Nikaragve, zlasti pod postavkami užitno sadje in oreški (HS 08) na

⁵ Sistema de Integración Económica de Centroamérica.

⁶ Vir: Eurostat / GD za trgovino.

6,5 milijona EUR, kava na 94 milijonov EUR (47-odstotna rast) in oljna semena (HS 12) s 25 milijonov EUR na 35 milijonov EUR (29-odstotna rast).

Tudi trgovinski tokovi med Hondurasom in EU so se precej povečali. Izvoz iz EU se je povečal zlasti pod naslednjimi postavkami: izvoz električnih strojev (HS 85) se je povečal za 88 % na 132 milijonov EUR, izvoz farmacevtskih izdelkov (HS 30) za 154 %, izvoz kemijskih proizvodov (HS 38) pa za 98 %. Celotni uvoz v EU se je povečal z 841 milijonov EUR v letu 2014 na 1,01 milijarde EUR v naslednjem letu. Tradicionalni izdelki, pri katerih je bila opažena najvišja rast, so bili med drugim kava (HS 09), pri kateri se je uvoz povečal s 447,3 milijona EUR na 607,5 milijona EUR (36-odstotna rast), tobak (HS 24), pri katerem je bila opažena 56-odstotna rast, in užitne vrtnine (HS 07), katerih uvoz v EU se je povečal z 11,6 milijona EUR na 19,3 milijona EUR (66-odstotna rast)⁷.

Uvoz iz Paname v EU se je povečal za 27 % zaradi rasti pod postavkami, kot sta pnevmatike (HS 4011), pri kateri se je uvoz v EU povečal na 62,4 milijona EUR (72-odstotna rast), in krma za živali (HS 23), pri kateri se je uvoz v EU povečal na 7,6 milijona EUR (123-odstotna rast), ali zaradi več pomembnejših transakcij v sektorju pomorskih prevozov pod postavko ladje in čolni (HS 89), ki so se več kot podvojile na 201 milijon EUR. Tudi izvoz kave (HS 09), ki ni tradicionalni osnovni proizvod, ki ga Panama izvažata v EU, se je povečal za 66 %.

Precejšnje pozitivne spremembe so bile opažene tudi v izvozu iz EU v Kostariko (23-odstotna rast) in Salvador (30-odstotna rast). V Kostariki so bile intenzivne zlasti postavke farmacevtski izdelki (HS 30) z 21-odstotno rastjo, vozila (HS 87) z 79-odstotno rastjo in kemijski proizvodi (HS 38) z 38-odstotno rastjo. V Salvadorju je treba posebej omeniti 53-odstotno rast mehanskih naprav (HS 84), 75-odstotno rast električnih strojev (HS 85) in 60-odstotno rast medicinskih pripomočkov (HS 90).

2.3 Uporaba tarifnih preferencialov v okviru Sporazuma

Uporaba tarifnih preferencialov iz Sporazuma se lahko ugotovi tako, da se oceni delež trgovinskega toka, ki se izvaja v okviru Sporazuma. Za izračun tega deleža so potrebni podrobni podatki o carinjenju. Srednja Amerika je EU obvestila, da podatkovne zbirke, ki jih upravljajo njihovi zadevni carinski organi, trenutno niso prilagojene za redno izmenjavo podrobnih statističnih podatkov za analizo tarifnih preferencialov, izjema pa so organi Kostarike, ki so EU predložili te podatke.

Statistični podatki za leto 2015, ki jih je predložila Kostarika, kažejo, da je 16,6 % celotnega izvoza iz EU v Kostariko potekalo v okviru koristi iz Sporazuma, poleg tega pa je bilo 13,2 % tarifnih postavk popolnoma liberaliziranih. Kar zadeva uvoz iz Srednje Amerike v EU, je 53 % tega toka (po vrednosti) potekalo v okviru Sporazuma.

2.4 Uporaba tarifnih kvot

Sporazum določa tarifne kvote, ki drugi pogodbenici zagotavljajo preferencialno tarifno obravnavo do količinskega praga kvote. Za uvoz, ki presega ta prag, se uporablja veljavna tarifa za države z največjimi ugodnostmi.

⁷ Vir: Eurostat.

S pridružitvenim sporazumom je **Srednji Ameriki** dodeljenih **osem tarifnih kvot** za izdelke, ki pred začetkom veljavnosti Sporazuma niso imeli preferencialnega dostopa do trga EU. V letu 2015 je Srednja Amerika razpoložljive tarifne kvote za izdelke s poreklom iz Srednje Amerike uporabila le za dve kategoriji (trsni sladkor in rum).

Poreklo	Izdelki	Enota	Količina tarifne kvote	Uvoz v EU	Stopnja izkoriščenosti
Srednja Amerika	česen	tona	550	0	0 %
	riž		22 000	0	0 %
	goveje meso		10 450	0	0 %
	gobe		275	0	0 %
	škrob iz manioke		5 000	0	0 %
	sladka koruza		1 680	0	0 %
Srednja Amerika brez Paname	sladkor		159 000	158 993	100 %
	rum v posodi, večji od 2 l	liter čistega alkohola	7 600	2 187	28,8 %

Tarifne kvote, ki jih je EU odobrila Srednji Ameriki – izkoriščenost v letu 2015

EU je poleg tarifnih kvot Srednji Ameriki odobrila tudi odstopanje od pravil o poreklu v okviru posebnih kvot za 118 tarifnih postavk. V drugem letu uporabe (2015) je uvoz v okviru teh kvot ostal zelo majhen. Med blagom, ki mu je bila odobrena preferencialna obravnava, so bili fileti tune (srednjeameriška kvota) z 18-odstotno stopnjo izkoriščenosti, spodnjice in spodnjice brez hlačnic iz Kostarike s 27-odstotno stopnjo izkoriščenosti, modrčki iz Kostarike s 100-odstotno stopnjo izkoriščenosti in hlačne nogavice iz Salvadorja s 14-odstotno stopnjo izkoriščenosti.

Srednja Amerika je **EU odobrila tarifne kvote za štiri posebne izdelke**. Izvozniki EU so izkoristili priložnosti, ki so jih v letu 2015 nudile te tarifne kvote, čeprav je še vedno nekaj prostora za rast, saj so trenutne stopnje izkoriščenosti še vedno tudi v najboljših primerih manjše od 50 %:

Izdelki	Kvota (v tonah)	Letno povečanje	Količina (v tonah)	Stopnja izkoriščenosti
Prekajane šunke	990	45	260	26 %
Mleko v prahu	1 240	95	148	14 % ⁸

⁸ Povprečni delež, ki temelji na razpoložljivih podatkih po srednjeameriških državah.

Sir	2 345	150	1 155	44 % ⁹
Obdelano prašičje meso	990	45	51	4,9 %

Tarifne kvote, ki jih je Srednja Amerika odobrila EU – izkoriščenost v letu 2015

2.5 Trgovina s storitvami

Ob pripravi poročila podatki o trgovini s storitvami za leto 2015 niso bili na voljo (zamik podatkov o blagu je dobro znan), zato bodo proučeni podatki za leto 2014. V letu 2014 je trgovina s storitvami znašala 5,9 milijarde EUR (kar je 3-odstotno zmanjšanje v primerjavi z letom 2013). V letu 2014 je Panama ostala glavna trgovinska partnerica na področju storitev (53 % skupnih trgovinskih tokov s storitvami v regiji), sledili pa sta ji Kostarika (21 %) in Gvatemala (13 %).

Država	2013			2014			v % skupaj
	v dobro	v breme	skupaj	v dobro	v breme	skupaj	
Kostarika	631,3	499,3	1 130,6	678,1	563,2	1 241,3	10 %
Salvador	224,8	90,1	314,9	231,7	83,4	315,1	0 %
Gvatemala	874,9	202,5	1 077,4	535,2	225,8	761,0	-29 %
Honduras	195,0	187,4	382,4	160,3	89,6	249,9	-35 %
Nikaragva	204,7	48,7	253,4	153,7	91,1	244,8	-3 %
Panama	1 456,4	1 580,1	3 036,5	1 525,4	1 644,4	3 169,8	4 %
Skupaj	3 587,1	2 608,1	6 195,2	3 284,4	2 697,5	5 981,9	-3 %

Trgovina s storitvami med Srednjo Ameriko in EU v letu 2014 (v milijonih EUR)

Vir: Eurostat.

Podatki o trgovini Hondurasu in Nikaragvi, katerih skupni tokovi znašajo manj kot 300 milijonov EUR za vsako državo, so znatno nihali (v smislu deleža), saj so se med letoma 2013 in 2014 obveznosti v Hondurasu zelo zmanjšale (za 52 %), v Nikaragvi pa skoraj podvojile (87 %).

Na večjih trgih Paname, Kostarike in Gvatemale so bila nihanja zmernejša (običajno manjša od 10 %), enako velja tudi za Salvador.

3. DEJAVNOSTI ORGANOV IZVAJANJA

3.1 Pododbor za tehnične ovire v trgovini

Pododbor za tehnične ovire v trgovini je 2. junija 2016 prek videokonference pregledal naslednje teme:

- EU je poudarila posebne pomisleke o trgovini zaradi težavnih postopkov registracije, ki so potrebni za dajanje izdelkov na trg v Srednji Ameriki, in premajhnega napredka pri notranjih procesih tehničnega usklajevanja.

- EU je predstavila poseben pomislek o trgovini, ker je Panama uvedla tehnične predpise (za sladoled, sadne sokove in alkoholne pijače).
- EU je izrazila zaskrbljenost tudi zaradi „certifikatov o prosti prodaji“, ki so potrebni v Gvatemali.

Srednja Amerika je bila pozvana tudi, naj zagotovi dodaten napredek pri učinkovitem izvajanju številnih tehničnih predpisov, ki veljajo za celotno regijo in so pripravljene za sprejetje, da bo upoštevala člen 305 Sporazuma in okrepila regionalno gospodarsko povezovanje.

3.2 Odbor za trgovino in trajnostni razvoj

EU in Srednja Amerika sta med 14. in 16. junijem 2016 organizirali sestanke institucij, pristojnih za spremljanje izvajanja tistih določb Sporazuma, ki zajemajo trgovino in trajnostni razvoj (glej oddelek 4).

3.3 Pododbor za intelektualno lastnino

Dne 15. junija 2016 je potekal tretji sestanek Pododbora za intelektualno lastnino, na katerem je pregledal zlasti naslednja vprašanja:

- varstvo in izvrševanje pravic intelektualne lastnine v Srednji Ameriki in zlasti geografskih označb ter proučevanje načinov, na katere bi se poenostavili postopki registracije;
- možne ukrepe za spodbujanje ugodnega okolja za morebitni prenos tehnologije (predvsem v zasebnem sektorju).

Kar zadeva geografske označbe, je EU izrazila zaskrbljenost glede tekočega pravnega spora v Gvatemali med „Parmigiano Reggiano“ in „Prosciutto di Parma“ ter lokalno znamko „Parma“ ter seznama domnevnih generičnih navedb, ki ga je objavil Honduras, saj nekatere vzbujajo pomisleke zaradi morebitnega navzkrižja z geografskimi označbami EU, ki so zaščitene s Sporazumom.

Ta sestanek je bil tudi priložnost za izmenjavo mnenj o možnih delovnih ureditvah za lažje posodabljanje seznama zaščiteneh geografskih označb.

3.4 Pododbor za sanitarne in fitosanitarne zadeve

Na tretjem sestanku tega pododbora, ki je potekal 14. in 15. junija 2016, je EU poudarila naslednje:

- kako pomembno je, da Srednja Amerika izvede postopke, določene v pridružitvenem sporazumu, s katerimi bi zagotovila pravočasno in pregledno obravnavo zahtevkov za dostop do trga, vključno z odobritvijo seznamov obratov in preverjanj;
- kako pomembno je zagotavljanje skladnosti s standardi, smernicami in priporočili mednarodnih organizacij, ki določajo standarde;

- potrebo po predstavitvi znanstvenih informacij v podporo zakonodaji in zahtevam glede uvoza, ki odstopajo od mednarodnih standardov;
- potrebo, da srednjeameriške države nadaljujejo izvajanje določb o regionalnem gospodarskem povezovanju, ki bo olajšalo trgovinske odnose.

3.5 Pododbor za carino, olajševanje trgovine in pravila o poreklu

Na sestanku tega pododbora 13. in 14. junija 2016 so potekale razprave med drugim o naslednjih temah:

- izpolnjevanje zavez Srednje Amerike k regionalnemu povezovanju na tem področju in
- priprava dveh pojasnil na področju pravil o poreklu za reševanje praktičnih težav, s katerimi se spoprijema Srednja Amerika.

Pogodbenice so si prizadevale za dogovor o skupni razlagi nekaterih vidikov iz Priloge II s pojasnili o izpolnjevanju potrdil o gibanju blaga EUR. 1 in ustrezni obravnavi napak ali manjših napak.

Poleg tega so se pogodbenice dogovorile o posodobitvi klasifikacijskega sistema z začetkom veljavnosti najnovejše različice nomenklature harmoniziranega sistema Svetovne carinske organizacije (HS 2012). Končni seznam bi Pridružitveni svet sprejel na podlagi pisnega postopka.

Srednja Amerika je zahtevala še razširitev možnosti zbiranja tunov s poreklom iz Mehike in Čila. EU se je strinjala, da se vprašanje analizira, če bo vzpostavljeno potrebno sodelovanje med državami.

3.6 Pododbor za dostop do trga za blago

Dne 13. junija 2016 so med sestankom tega pododbora pogodbenice pregledale zaveze, sprejete na prejšnjih sestankih, in razpravljale o vprašanjih v interesu EU, kot so zlasti:

- zaveza Kostarike, da bo pregledala svoj sistem trošarin za pivo;
- zaveza Kostarike, da bo s 1. oktobrom 2017 ukinila diskriminacijsko obdavčenje alkoholnih pijač (kot je določeno v Sporazumu);
- provizija, ki jo Nikaragva zaračunava za pregled blaga na mejnih kontrolnih točkah;
- honduraški sistem izdajanja uvoznih dovoljenj za uvoz čebule.

EU in Srednja Amerika sta se strinjali, da je dostop do zanesljivih, posodobljenih in podrobnih statističnih podatkov bistven za trgovinsko politiko, in se zavezali nadaljnji izmenjavi statističnih podatkov na regionalni ravni.

3.7 Ad hoc sestanek o javnih naročilih

Pogodbenice so se strinjale, da bodo vzpostavile začasno tehnično ad hoc delovno skupino za javna naročila, ki se je prvič sestala 16. junija 2016. Čeprav s Sporazumom ni bil vzpostavljen

pododbor za to temo, je jasno, da je primerno obravnavati javna naročila v okviru Sporazuma. Pogodbenice so izmenjale informacije o zakonodaji v različnih srednjeameriških državah in njihovi skladnosti z določbami Sporazuma. EU je poudarila zlasti prakse, ki so jih nedavno sprejeli panamski organi in ki jih je treba revidirati ob upoštevanju Sporazuma. Ker se določbe panamskega zakona o javnih naročilih trenutno pregledujejo, je EU Panamo pozvala, naj v svojo zakonodajo vključi potrebne spremembe.

3.8 Pridružitveni odbor

Dne 23. junija 2016 je potekal tretji sestanek Pridružitvenega odbora, na katerem je odbor pregledal delo različnih pododborov in razpravljal o drugih trgovinskih vprašanjih.

EU je pojasnila, kako pomembna je polna zaščita geografskih označb v Srednji Ameriki, in izrazila zaskrbljenost glede nedavnih praks v Gvatemali in Hondurasu. Poleg tega je opozorila na zaveze Srednje Amerike, da si bo po najboljših močeh prizadevala za izvajanje mednarodno dogovorjenih standardov, med drugim v zvezi s finančnimi storitvami ter bojem proti pranju denarja, financiranju terorizma in davčni utaji. Predstavila je tudi svoje pobude o obdavčitvi dohodkov pravnih oseb (vseevropski seznam ter erozija davčne osnove in preusmerjanje dobička) in pozvala Srednjo Ameriko k skupnemu delu v zvezi s temi vprašanji.

EU je tudi pozvala Kostariko, naj ukine trenutno diskriminacijsko obdavčenje piva, kot je bilo dogovorjeno v njuni skupni izjavi, Panamo pa, naj zagotovi skladnost s poglavjem o javnih naročilih iz Sporazuma.

Kar zadeva regionalno gospodarsko povezovanje, je Srednja Amerika pojasnila, da srednjeameriški ministri za trgovino na sestankih COMIECO v okviru SIECA zelo pozorno spremljajo izpolnjevanje sprejetih zavez do EU. EU je poudarila pomembnost čim hitrejšega izvajanja nekaterih tehničnih predpisov.

Kar zadeva spremembe Sporazuma, ki so potrebne zaradi pristopa Hrvaške k EU, so pogodbenice priznale, da kljub določenemu napredku še vedno obstaja razkorak med pristopi v zvezi z metodologijo za ocenjevanje morebitnih nadomestil po pristopu Hrvaške. EU je Srednjo Ameriko pozvala, naj sprejme konstruktiven pristop, predvsem, ker je že opravila razprave z vsemi drugimi preferencialnimi partnerji EU v Latinski Ameriki, pri čemer so bile dogovorjene zadovoljive rešitve za obe pogodbenici. Dogovorjeno je bilo, da se bo dialog nadaljeval, da se čim prej doseže dogovor.

4. IZPOLNJEVANJE OBVEZNOSTI V ZVEZI S TRGOVINO IN TRAJNOSTNIM RAZVOJEM

4.1 Institucionalni vidiki

Tretji sestanek Odbora za trgovino in trajnostni razvoj je potekal 15. in 16. junija 2016 v Hondurasu.

Odbor je izmenjal informacije o delovnih in okoljskih vprašanjih, med drugim tudi o temah, kot so socialni dialog, nediskriminacija, odgovorne vrednostne verige, krožno gospodarstvo in

trgovina s prostoživečimi živalmi. EU je poudarila sporočilo z naslovom Trgovina za vse, pri čemer je za Odbor za trgovino in trajnostni razvoj posebej pomembna agenda o vrednotah.

Dne 17. junija 2016 je potekalo srečanje foruma za dialog s civilno družbo, ki ga sestavljajo predstavniki civilne družbe EU in Srednje Amerike. Udeležili so se ga predstavniki civilne družbe iz EU in vseh srednjeameriških držav razen Paname. Potekala sta tudi delavnica o trgovinskih sistemih in praksah trajnostnega razvoja ter sestanek članov svetovalne skupine iz obeh regij. Predstavniki civilne družbe so Odboru predstavili skupno izjavo, Odbor pa se je zavezal, da bo nanjo odgovoril v poznejši fazi. Več informacij je na voljo na povezavi <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-3rd-eu-central-america>.

4.2 Izvajanje konvencij Mednarodne organizacije dela (MOD)

Med sestankom Odbora za trgovino in trajnostni razvoj so pogodbenice poročale o svojem izvajanju konvencij MOD in nedavnem razvoju zakonodaje. Salvador in Gvatemala sta odgovorila na vprašanja EU o konvenciji MOD o sindikalni svobodi, saj so o njima v zvezi z njo predhodni teden na Mednarodni konferenci dela potekale razprave kot o resnem primeru oziroma izjemno resnem in nujnem primeru.

Opozorjeno je bilo, da so o Salvadorju in Gvatemali junija 2016 potekale razprave v mehanizmih nadzora MOD v zvezi z njunim izvajanjem Konvencije št. 87 o sindikalni svobodi in varstvu sindikalnih pravic, primerih nasilja in umorih predstavnikov delavcev. EU bo še naprej spremljala položaj in na tem področju spodbujala sodelovanje z MOD.

4.3 Izvajanje večstranskih okoljskih sporazumov

Med sestankom Odbora so pogodbenice izmenjale stališča tudi o okoljskih vprašanjih in Kostarika je med drugim opisala svojo strategijo, da bo ambiciozne nizkoogljične cilje izkoristila za spodbujanje inovacij v produktivnih sektorjih, kot sta sektor kave in živinoreja. EU je poudarila razvoj, vključno s svežnjem ukrepov za krožno gospodarstvo in akcijskim načrtom za trgovino s prostoživečimi živalmi.

Srednjeameriške pogodbenice in EU so opozorile, da so na konferenci pogodbenic CITES, ki je potekala septembra 2016, sodelovale pri številnih vprašanjih, tudi prek podpore EU predlogu Gvatemale in treh drugih pogodbenic CITES o urejanju trgovine z vsemi vrstami palisandra *Dalbergia*.

4.4 Oblikovanje pozitivne agende za trgovino in trajnostni razvoj

Nadaljevale so se razprave o oblikovanju pozitivne agende, pri čemer so se razlikovala mnenja o tem, na kaj bi morale biti osredotočene glavne dejavnosti. Predlog o organizaciji dogodka o odgovornih globalnih vrednostnih verigah z začetka leta 2017 je bil deležen splošne podpore.

5. IZVAJANJE UREDBE (STABILIZACIJSKI MEHANIZEM ZA BANANE)

Sporazum določa preferencialno carinsko dajatev za banane za vse srednjeameriške države pod postavko 0803.00.19 (sveže banane) od datuma začetka veljavnosti Sporazuma do leta 2020 (navedeno v razpredelnici o znižanju tarif po letu in državi). Posebna obravnava temelji na

stabilizacijski klavzuli, ki določa letni sprožitveni obseg uvoza iz srednjeameriških držav v prehodnem obdobju.

Če bi zaradi znižanja carin stopnja uvoza banan resno škodila ali bi lahko resno škodila sektorju banan v EU, Uredba določa, da je treba sprejeti ustrezne postopke, s katerimi se bo preprečila resna škoda temu sektorju. Komisija spremlja razvoj uvoza banan iz srednjeameriških držav (v skladu s členoma 3 in 13 Uredbe), da se oceni, ali so izpolnjeni pogoji iz Uredbe, da se začne zaščitna preiskava ali uvedejo predhodni nadzorni ukrepi.

Čeprav je uvoz banan iz Gvatemale v letu 2015 za 27 % presegel sprožitveno raven, Komisija ni začela zaščitne preiskave ali uvedla predhodnih nadzornih ukrepov niti ni prejela zahtevkov za začetek takšne preiskave ali uvedbo takšnih ukrepov. Za ta uvoz se je štelo, da ne ogroža sektorja banan EU. Obenem druge srednjeameriške države niso bile niti blizu sprožitvenih ravni iz stabilizacijskega mehanizma. Dejansko je ob koncu leta 2015 splošna skupna količina, za katero je bila odobrena preferencialna obravnava v Srednji Ameriki, znašala le 65 % določenega pragu.

Država	Uporabljena količina	Sprožitvena raven	V %
GVATEMALA	79 068 834	62 500 000	127
HONDURAS	4 440 601	62 500 000	7
NIKARAGVA	8 389 294	12 500 000	67
PANAMA	207 829 771	468 750 000	44
KOSTARIKA	927 260 997	1 281 250 000	72
SALVADOR	0	2 500 000	0
SKUPAJ	1 226 989 497	1 890 000 000	65

Uvoz banan v okviru stabilizacijskega mehanizma v letu 2015 (v kg)

6. SKLEP

Po treh letih od začetka veljavnosti proces izvajanja postopno napreduje, institucionalni okvir na podlagi Sporazuma pa deluje dobro.

Kljub negativnim globalnim trendom v srednjeameriškem trgovinskem okolju so se trgovinski tokovi EU s Srednjo Ameriko izkazali za precej dinamične. Selitev velikega regionalnega izvoznika (komponente informacijske tehnologije) iz Srednje Amerike je tako kot v letu 2014 še vedno imela velik negativen učinek, čeprav se je preostali izvoz iz Srednje Amerike v EU v letu 2015 v povprečju povečal za 13,8 %, k čemur je znatno prispevalo okrevanje izvoza industrije kave, ki se je v primerjavi s predhodnim letom povečal za 34 %. Izvoz iz EU v Srednjo Ameriko je sledil tej stopnji rasti in se je v letu 2015 povečal za zanesljivih 22 %.

Kljub tej precejšnji rasti je izkoriščenost obstoječih preferencialov ostala razmeroma majhna pri izvozu iz EU v Srednjo Ameriko, pri uvozu iz Srednje Amerike v EU pa je precej boljša. Morda si je treba v EU dodatno prizadevati za boljšo komunikacijo, da bi se povečala prepoznavnost koristi, ki jih imajo zaradi Sporazuma izvozniki v EU. Komisija si še naprej

prizadeva, da bi povečala ozaveščenost gospodarskih subjektov o priložnostih, ki jih ponuja Sporazum. Pomembni so tudi ukrepi držav članic.

Ker so tarifne kvote še naprej večinoma premalo izkoriščene, imajo gospodarski subjekti še vedno očitne priložnosti za nadaljnji razvoj trgovinskih odnosov.

Kar zadeva stabilizacijski mehanizem za banane, je celotni uvoz iz Srednje Amerike na splošno ostal stabilen in bistveno nižji od skupnih sprožitvenih ravni. Čeprav je uvoz banan iz Gvatemale presegel sprožitveno raven, je bila sprejeta odločitev, da ni treba premisliti o začetku morebitne opustitve preferencialnih dajatev, saj naj ne bi destabiliziral trga EU.

V smislu trgovine s storitvami so se tokovi med regijama v letu 2014 malo znižali, in sicer na 5,9 milijarde EUR. Panama, Kostarika in Gvatemala so še naprej najpomembnejše trgovinske partnerice na tem gospodarskem področju. Vendar je niz trgovanja še vedno preveč omejen, da bi se lahko ocenil učinek Sporazuma na trgovinski tok na področju storitev.

Prednostna naloga EU bo nadaljnje ohranjanje in krepitev pozitivnega sodelovanja s Srednjo Ameriko, pri čemer je skupni cilj, da bi vsi zadevni akterji pravilno izvajali Sporazum. Gospodarski subjekti, potrošniki in civilna družba iz obeh regij bodo tako lahko v celoti izkoristili prednosti Sporazuma in na njihovi podlagi dodatno utrdili vzajemno koristne odnose.

Ustrezno delovanje institucij v okviru Sporazuma je ključno za njegovo pravilno izvajanje. So forum, v okviru katerega lahko potekajo razprave in se iščejo sprejemljive rešitve za vse pogodbenice o vprašanjih, ki so med drugim povezana s skladnostjo z zavezami, sprejetimi v okviru različnih naslovov Sporazuma (na primer v zvezi s trgovino in trajnostnim razvojem, javnimi naročili ter drugim), in dostopom do trga, na splošno pa pomagajo pri strukturirani in medsebojno dogovorjeni obravnavi izzivov v zvezi z izvajanjem.

V zvezi s tem se novejša prizadevanja osredotočajo na sodelovanje na področju delovnih zadev in okoljskih standardov, pri čemer se bolj upoštevajo udeležba civilne družbe, socialni dialog, krožno gospodarstvo in vrednostne verige, vse to v skladu z veljavno trgovinsko politiko EU¹⁰.

Komisija bo še naprej sodelovala s Srednjo Ameriko pri procesu izvajanja in obravnavala vse pomisleke podjetij, državljanov ali drugih deležnikov glede izvajanja Sporazuma. Komisija poleg tega poziva države članice EU in Evropski parlament, naj še naprej dejavno prispevajo k temu procesu.

¹⁰ Glej dokument o politiki z naslovom Trgovina za vse (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/january/tradoc_154143.pdf).